

सर्व शासकीय मागासवर्गीय वसतीगृहातील
विद्यार्थ्यांच्या प्रवेशासाठी असलेल्या
आरक्षणात सुधारणा करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक-खाबाप्र-२०१२/प्र.क्र. ११६ /शिक्षण २

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक १६ मे, २०१२

- वाचा : १) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग
क्रमांक-बीसीएच- १०८२/९०३६५/ (३८)/ बीसीडब्ल्यू-४, दि. १६ मे, १९८४
२) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग
क्रमांक-बीसीएच- १०९६/प्र.क्र. १४/ मावक-४, दि. १३ जून, १९९६
३) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य
विभाग क्रमांक-बीसीएच- २००३/प्र.क्र. ६५५/ मावक-४, दि. ६ जुलै, २००४
४) आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांचे पत्र क्रमांक-सकआ/शावगृहे/प्रवेश/सुधारित/
आरक्षण/का-५/५७६, दिनांक २९ एप्रिल, २०१२
५) आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांचे पत्र क्रमांक-सकआ/ शिक्षण/शावगृहे/
बांधकाम/ पिं.चि./२०१२-१३/का-५ अ/५८५, दि. १ मे, २०१२

प्रस्तावना :

सामाजिक न्याय विभागाच्या अधिपत्याखाली राज्यात जुनी २७१ वसतीगृहे चालविण्यात येत आहेत. त्यानंतर जिल्हास्तरावर नव्याने १०० वसतीगृहे व विभागीय स्तरावर ७ वसतीगृहे सुरु करण्यात आलेली आहेत. या वसतीगृहात मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्याबाबत वेळोवेळी नियमावली तयार करण्यात आलेली आहे. सदर नियमावलीत वसतीगृहात मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना प्रवर्गनिहाय आरक्षण विहित करण्यात आलेले आहेत व ते जुने व नविन वसतीगृहांसाठी वेगवेगळे आहेत. सर्व वसतीगृहात एकाच प्रकारे मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी प्रवर्गनिहाय प्रवेशाची नियमावली असावी, याकरिता आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांनी प्रस्ताव सादर केलेला आहे. त्यानुसार वसतीगृह प्रवेशासाठी प्रवर्गनिहाय आरक्षण निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

राज्यात सुरु असलेल्या विभागीय, जिल्हा, तालुका व इतर ठिकाणी सुरु असलेल्या व भविष्यात सुरु होणाऱ्या सर्व शासकीय मागासवर्गीय वसतीगृहात यापुढे खालीलप्रमाणे मागासवर्गीयांचे प्रवर्गनिहाय आरक्षण निश्चित करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

अ.क्र.	प्रवर्ग	आरक्षणाची टक्केवारी
१	अनुसूचित जाती	८० टक्के
२	अनुसूचित जमाती	३ टक्के
३	विमुक्त जाती भटक्या जमाती (विजा-अ- ३ टक्के, भज-ब २.५ टक्के, भज-क ३.५ टक्के व भज-ड २ टक्के)	५ टक्के

४	आर्थिक मागास व इतर मागास वर्गातील दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबातील विद्यार्थी	५ टक्के
५	विशेष मागास प्रवर्ग	२ टक्के
६	अपंग	३ टक्के
७	अनाथ	२ टक्के
	एकुण	१०० टक्के

२. वरील वसतीगृहामध्ये अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशासाठीची टक्केवारी खालीलप्रमाणे राहिल

अ.क्र.	अभ्यासक्रम	विभागीय स्तरावरील वसतीगृहांसाठी प्रवेशाची टक्केवारी	जिल्हास्तरावरील वसतीगृहांसाठी प्रवेशाची टक्केवारी	तालुकास्तरावरील वसतीगृहांसाठी प्रवेशाची टक्केवारी
१	कनिष्ठ महाविद्यालय	१५ टक्के	२० टक्के	२० टक्के
२	व्यावसायिक महाविद्यालय	७० टक्के	२५ टक्के	२० टक्के
३	बिगर व्यावसायिक वरिष्ठ महाविद्यालय	१५ टक्के	२५ टक्के	२० टक्के
४	विद्यालय विभाग	० टक्के	३० टक्के	४० टक्के
	एकुण	१०० टक्के	१०० टक्के	१०० टक्के

३. सन २००३ मध्ये इयत्ता १० वी मध्ये ७५ टक्क्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणाऱ्या गुणवत्त विद्यार्थ्यांनी इयत्ता ११ वी पासूनच अधिक गुणवत्ताधारक व्हावे अशा विद्यार्थ्यांसाठी शासनाने नव्याने २८ शासकीय वसतीगृहे सुरु केलेली आहेत. त्यामुळे या २८ वसतीगृहातील प्रवेशासाठी वरील परिच्छेद २ मधील अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशासाठीची टक्केवारी लागू रहाणार नाही. सदर वसतीगृहातील प्रवेश हे शासन निर्णय दि. १७ जून, २००३ व त्यामध्ये वेळोवेळी केलेल्या सुधारणांनुसार होतील. तथापि, परिच्छेद १ मधील आरक्षणाप्रमाणे प्रवर्गनिहाय टक्केवारी राहिल.

४. अनुसूचित जातीसाठी राखून ठेवलेल्या जागांपैकी महापालिका क्षेत्रात व अ-वर्ग नगरपालिका क्षेत्रात १४ टक्के जागा मांग व मेहत्तर जातीसाठी (मांग जातीसाठी ७ टक्के व मेहत्तर जातीसाठी ७ टक्के) आणि जिल्हा व तालुका पातळीवर मांग व मेहत्तर जातीसाठी १० टक्के जागा (मांग जातीसाठी ५ टक्के व मेहत्तर जातीसाठी ५ टक्के) राखीव ठेवण्यात याव्यात.

५. वसतीगृहाची प्रवेश यादी जिल्हा प्रवेश समिती सर्व अर्ज विचारात घेवून तयार करतील. त्या यादीस अंतिम मान्यता देण्याचे अधिकार जिल्हा संबंधित सहायक आयुक्त, समाज कल्याण यांना प्रदान करण्यात येत आहेत.

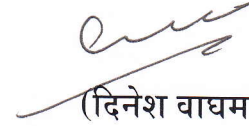
६. शासकीय वसतीगृहात "खास बाब" प्रवेशासाठी पूर्वीप्रमाणेच रिक्त झालेल्या जागेच्या १५ टक्के जागा रहातील. परंतु अशा प्रवेशासाठी सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांच्या स्तरावर प्रवेशाबाबत गठीत केलेल्या समितीद्वारे खास बाब म्हणून जिल्हास्तरावरच प्रवेश देण्यात येतील. खास बाब प्रवेशासाठी अनुसूचित जाती, जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय दारिद्र्य रेषेखालील विद्यार्थ्यांमधून भरण्यात यावेत. या १५ टक्के जागेपैकी १० टक्के जागा या मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी रहातील व या जागेमध्ये परिच्छेद क्रमांक १ मध्ये दिलेल्या टक्केवारीनुसार त्या त्या प्रमाणात त्या त्या प्रवर्गातील दारिद्र्य रेषेखालील विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात येतील. उर्वरित ५ टक्के जागा हया अंध, मुकबधिर व अस्थिव्यंग आणि अनाथ विद्यार्थ्यांसाठी रहातील.

खास बाब प्रवेशातील मागासवर्गीयांसाठी असलेल्या १० टक्के जागांपैकी ५० टक्के जागा हया वैद्यकीय, अभियांत्रिकी व इतर व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थ्यांसाठी राखीव रहातील. उर्वरित ५ टक्के जागांपैकी अंध, मुकबधिर व अस्थिव्यंग यांच्यासाठी प्रत्येकी १ टक्क्याप्रमाणे ३ टक्के जागा राखीव रहातील व २ टक्के जागा हया अनाथ विद्यार्थ्यांसाठी रहातील. या जागांसाठी प्राप्त झालेल्या अर्जांनुसार गुणवत्तेप्रमाणेच प्रवेश देण्यात यावा.

७. या आदेशाची अंमलबजावणी पुढील शैक्षणिक वर्षापासून (सन २०१२-१३) करण्यात यावी.

८. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर टाकण्यात आला असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(दिनेश वाघमारे)
सचिव (सा.न्या.), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, विजाभज, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग
सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद
मा.मंत्री /राज्यमंत्री (सा.न्या.) यांचे खाजगी सचिव
विभागातील सर्व कार्यासने
निवड नस्ती (शिक्षण-२)